

Asia: VN/10579/2020

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta: koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua tehostava altistuneiden tunnistusjärjestelmä

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajatahon virallinen nimi

Hyvinvointiala HALI ry

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Joel Kuuva

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

joel.kuuva@hyvinvointiala.fi

Onko vastaaja

joku muu

Kysymyksiä esityksen tavoitteista ja vaikutuksista

Voidaanko ehdotetulla altistuneiden tunnistusjärjestelmällä mielestänne tehostaa koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua?

Ei pääosin [On hyvä, että jäljitysjärjestelmä mobiilisovelluksineen rakennetaan. Järjestelmä on kuitenkin niin hyvä, kuin sen heikoin lenkki. Altistuneiden olisi päästävä mahdollisimman pian COVID-19-testiin, jotta uudet tartuntaketjut vältetään ja altistuneet voivat joko eristäytyä tai jatkaa normaalia elämää. Nopea testaus onnistuu parhaiten työterveyshuollon kautta. Altistumistieto on mentävä automaattisesti työterveyshuoltoon. Ilman sitä rasietaan turhaan julkista terveydenhuoltoa, ja reagointi tilanteeseen työpaikalla voi jäädä kokonaan puuttumaan.]

Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

Ei pääosin [Altistustiedon työterveyshuoltoon välittämisen analysointi tietosuoja-asetuksen näkökulmasta on unohtunut täysin. Tämä on ehdottomasti korjattava, jotta työterveyshuolto saadaan jäljitys- ja testausprosessiin mukaan. Työterveyshuolto on ensisijainen terveystalouden kanava yli 1,8 miljoonalle suomalaiselle. Tätä resurssia ei saa hukata.]

Onko esityksestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

Ei kantaa

Onko esityksestä aiheutuvat muut vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

Ei pääosin [Vaikutukset työterveyshuoltoon puuttuvat.]

Mahdolliset yksilöidyt pykälämuutosehdotukset

Ehdotuksenne 43 a §:n muutoksiksi (Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 b §:n muutoksiksi (Kansaneläkelaitoksen tehtävät)

Muutettava muotoon: ”Kansaneläkelaitos vastaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen lukuun altistuneiden tunnistusjärjestelmän ylläpidosta. Kansaneläkelaitos voi toteuttaa teknisen menetelmän, jolla altistumistiedot voidaan välittää kunnan, sairaanhoitopiirin ja työterveyshuollon toimintayksikköön.”

Ehdotuksenne 43 c §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän yhteydessä tapahtuva tietojen käsittely)

Kolmas momentti muutettava muotoon: ”Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa luetellut tiedot voidaan tallettaa käyttäjän mobiililaitteeseen. Taustajärjestelmään voidaan tallettaa edellä 2 momentin 3 kohdassa luetellut tiedot tartunnalle altistuneiden kontaktien kartoittamiseksi ja 5 kohdassa luetellut tiedot luovutettavaksi kunnan, sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tai työterveyshuollon toimintayksikölle siten kuin 43 e §:ssä säädetään.”

Ehdotuksenne 43 d §:n muutoksiksi (Suhde 22 §:ssä säädettyyn ilmoitusvelvollisuuteen)

-

Ehdotuksenne 43 e §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmästä saadun altistumistiedon käsitteleminen)

Kuten HE-luonnoksessa todetaan, niin ”altistuneiden tunnistusjärjestelmän yhteydessä käsiteltäisiin myös terveystietoja. Niitä pidetään yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuina erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvina tietoina, joiden käsittely on lähtökohtaisesti kielletty. Tällaisten tietojen käsittely on sallittua vain, jos käsittelylle on asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisen yleisen käsittelyperusteen lisäksi jokin 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu erityinen käsittelyperuste”.

Työterveyden kohdalla yleinen käsittelyperusteen voidaan käyttää 6 artiklan 1 kohdan c-alakohtaa, jonka mukaan ”käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi”.

Tässä tapauksessa lakisääteisenä veloitteena on työterveyshuoltolain 4 §:n mukainen velvoite työterveyshuollon järjestämisestä.

Työterveyden osalta erityinen käsittelyperuste olisi 9 artiklan 2 kohdan h-alakohta: ”käsittely on tarpeen ennalta ehkäisevää tai työterveydenhuoltoa koskevia tarkoituksia varten, työntekijän työkyvyn arvioimiseksi, lääketieteellisiä diagnooseja varten, terveys- tai sosiaalihuollollisen hoidon tai käsittelyn suorittamiseksi taikka terveys- tai sosiaalihuollon palvelujen ja järjestelmien hallintoa varten unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön perusteella tai terveydenhuollon ammattilaisen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti ja noudattaen 3 kohdassa esitetyjä edellytyksiä ja suojatoimia”.

Edellä mainitun mukaisesti henkilön suostumusta ei tarvittaisi tiedon välittämiseksi työterveyshuoltoon.

Vaihtoehtoisesti mobiilisovelluksessa voitaisiin antaa suostumus altistustiedon välittämiseksi työterveyshuoltoon.

Työterveyspalvelutuottajat ovat valmiita tuottamaan ajantasaista dataa huollettavistaan Kelalle, mikäli sitä ei ole tällä hetkellä käytettävissä.

Edellä mainitun johdosta pykälän toinen momentti on muutettava muotoon: ”Edellä 1 momentissa tarkoitettu yhteydenottopyynnöstä ilmenevät tiedot mahdollisesta altistumisesta voidaan tallettaa kunnan, sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tai työterveyshuollon toimintayksikön perustamaan väliaikaiseen rekisteriin yhteydenottoa varten. Tieto on poistettava rekisteristä viivytyksettä, kun se ei ole enää välttämätön tähän tarkoitukseen.”

Ehdotukseenne 43 f §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän toteutuksen ohjaus)

-

Ehdotukseenne 43 g §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen)

-

Ehdotukseenne 43 h §:n muutoksiksi (Valvonta)

-

Voimaantulosäännös: Ovatko esityksen voimaantulo- ja voimassaoloajat perusteltuja esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi?

Ei pääosin [Laki pitäisi saada voimaan esitettyä aiemmin, esim. heinäkuussa.]

Muut huomiot esityksestä

Mahdolliset muut näkemyksenne esityksestä?

-

Kuuva Joel
Hyvinvointialan liitto